

Ajankohtaisia koulutuspolitiikkaa

Vapaasivistystyö, aikuiskoulutus ja
OAJ:n eduskuntavaalityö

Nina Lahtinen OAJ

Koulutuspolitiikan johtaja

050 341 3964

Johtaja ja päälliköt

Nina Lahtinen (kaikki)

Jaakko Salo (eduskuntavaalit, vaka ja ysi)

Niina Jurva

(ammatillinen ja korkea-aste, TPO, VST)

Assistenttipalvelut

Emmi Kaitera

Anna Varis

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Auli Setälä

Minttu Ilveskivi

Perusopetus

Pauliina Viitamies

+ Paikallinen ja alueellinen
vaikuttaminen

Päivi Lyhykäinen

+ maahanmuutto,
opettajankoulutus

Sari Jokinen

Oppimisen tuki

Ida Leino

OPS

Lukio +sopimus

Tuomo Laakso

Ammatillinen II aste Ja jatkuva oppiminen

Eira Bani

Lauri Kurvonen

Mirjami Lehikoinen

VST

Pauliina Viitamies

Korkea-aste ja jatkuva oppiminen

AMK ja TPO

Hannele Louhelainen

Yliopisto +sopimus

Hanna Tanskanen

Koulutuspolitiikan juristit

Noora Santala (vaka-lukio)

Martta October (ammattillinen- TPO)

Rahoitus ja kunta

Risto-Matti Alanko (tutkimuskoosteet)

Tutkija

Vesa Ilves

OAJ:n aikuiskoulutustyöryhmä

- käsittelee laajasti aikuiskoulutukseen liittyviä asioita eri hallinnonaloilta (OKM, TEM, STM)
- valmistelee asioita koulutuspoliittiselle toimikunnalle
- Työryhmän toimikausi on 2 vuotta.
- 7 jäsentä edustaa ammatillista, aikuislukiota ja vapaata sivistystyötä

Mukana ideoimassa mm. seuraavia seminaareja

- Educan ammatillisen ja vapaan sivistyksen seminaari (tammikuu)
- Ammatti & sivistysseminaari

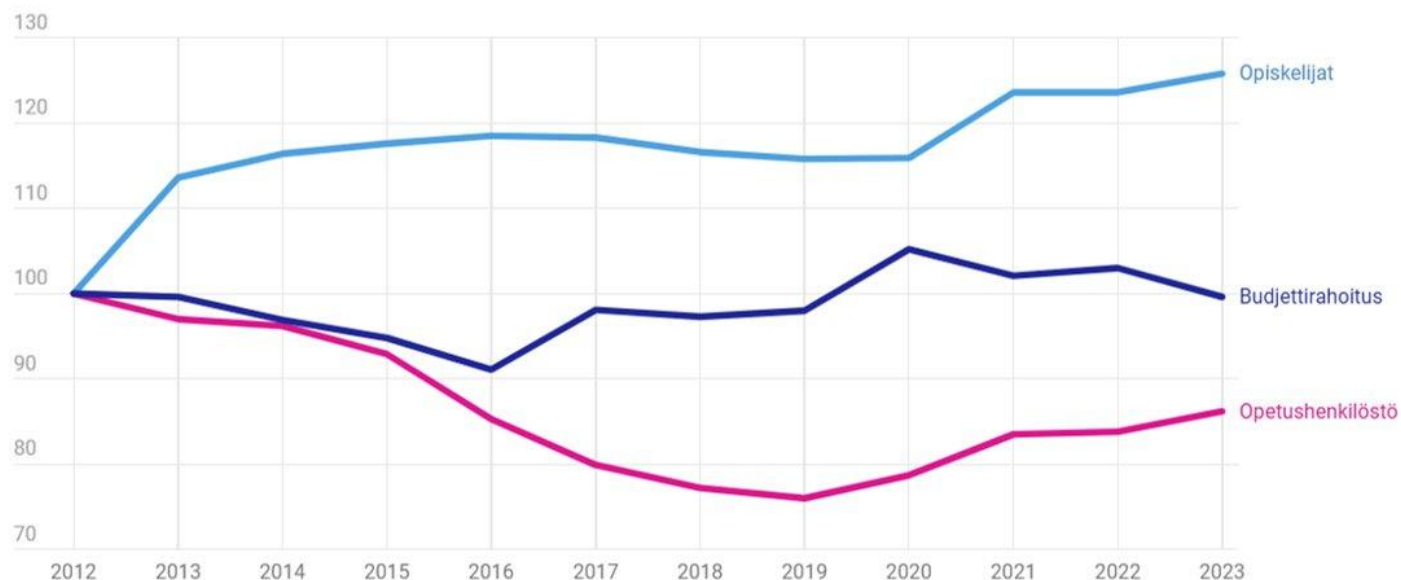
Yleinen tilannekuva

Kokonaisrahoitus sekä opetukseen ja ohjaukseen kohdennetut resurssit eivät tue riittävästi koulutuksen laatua

Osaamisen, yleissivistyksen ja jatko-opintovalmiuksien turvaaminen ei toteudu kaikkien opiskelijoiden osalta yhdenvertaisesti

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen, opiskelijoiden ja opetushenkilöstön kehitys

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut samaan aikaan, kun opettajien määrä on pienentynyt. Sillä on väistämättä vaikutusta koulutuksen laatuun ja lähiopetuksen määrään. Kuvaajassa näkyy rahoituksen, opiskelijamäärän ja opetushenkilöstön määrän kehitys vuoteen 2012 suhteutettuna. Budjettirahoitus laskettu rahan reaaliarvolla.

Lähde: Valtion talousarviot ja Tilastokeskus • Väline: Datawrapper

Pysyvät koulutuspanostukset ja -leikkaukset hallituskaudella

Lisäyksiä
306,3 M€

Leikkauksia
879,96 M€

Suurimmat pysyvät koulutuspanostukset ja leikkaukset hallituskaudella

Kohde	Rahoitus
Perusopetus	+200Me
Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusmalli	+6 Me
Lukion oppimisen tuki	+10Me
Ammatillisen oppimisen tuki	+10Me
TKI-perusrahoituslisä yo+amk	+54Me
Valtionosuusleikkaukset	-186Me
Ammatillisen leikkaukset	-134Me
Aikuiskoulutustuki	-175Me
Korkeakoulujen leikkaukset	-109,7Me
Vapaa sivistystyö	-21,7 Me

Keskeisiä aikuiskoulutusta koskevia asioita

Aikuiskoulutus tärkeämpää kuin koskaan.

- lyhyet, joustavat, työelämälähtöiset koulutukset, joilla vastataan osaajapulaan ja rakennemuutokseen
    - esim. työpaikka tai ammatti katoaa,
    - työtehtävissä tarvittava osaaminen muuttuu
    - työkyky vaatii tehtävien tai ammatin vaihtamista
  - Ammatillisen leikkauksista **-120 milj. €** jo tutkinnon suorittaneilta
- ➔ 2025 opiskelijavuosien määrä sai alittaa opiskelijavuosien vähimmäismäärän

Sopeutukset jatkuvat: Velkajarru

Tavoitteena on painaa valtion ja paikallishallinnon alijäämä 2–2,5 %:iin BKT:sta vuoteen 2031 mennessä. Nyt 2026 se on VM:n ennusteessa vielä noin 4,5 %.

Eduskuntaryhmät paitsi vasemmistoliitto mukana

- Ei määritä mistä sopeutetaan, vaan kuinka paljon, **arvio ensi kaudelle 8-11 miljardia.**
- Vaalikauden 4 vuoden tavoite asetetaan vaalikauden alussa vaalikauden viimeiselle vuodelle.
- Ylivaalikautisen 8 vuoden tavoitteen valmistelee parlamentaarinen työryhmä ensimmäisen kerran vaalikauden 2027 ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassa.

Velkasuhde

- ensin **60 %**, pitkällä aikavälillä **40 % suhteessa BKT:hen**
- Velkasuhteen alentaminen keskimäärin **0,75 %-yksikköä vuodessa** kahdeksan vuoden jaksoissa
- Alijäämän yläraja **2–2,5 % BKT:sta**
Poikkeaminen mahdollista vain vakavissa kriiseissä (pandemia, sota jne.)

Aikuiskoulutus

Uudistuksista kysyttyä - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Ammatillista koulutusta kehitetään mm. ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin uudistuksella, opiskelijoiden oppimisen tuen vahvistamisella sekä toteuttamalla kahdeksanvuotinen toiminnanohjauksen kokeilu.
- Luotu usein kysyttyihin kysymyksiin vastaussivusto.

Myönnetäänkö kokeilussa oleville uudet järjestämisluvat ja mitä niissä määrätään? ▼

Voiko kokeiluluvan omaava järjestäjä hakea pois kokeilusta/voidaanko kokeilulupa peruuttaa? ▼

Noudattavatko kokeilussa olevat lakia ammatillisesta koulutuksesta ja lakia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta? ▼

Miten kokeilun seuranta ja arviointi järjestetään? ▼

Miten varmistetaan hakemusten arvioinnin objektiivisuus ja läpinäkyvyys? ▼

Miten neuvotteluprosessi etenee? ▼

Mistä asioista neuvottelussa sovitaan? ▼

Sovitaanko neuvottelussa määrällisistä koulutustavoitteista? ▼

Mitä jos yhteisymmärryksen ei päästä eikä järjestäjä halua tehdä sopimusta? ▼

Rahoitusuudistus, alkaen 2026

Toteumiin perustuva laskennallinen perusrahoitus

- 50 % Toteutuneet opiskelijavuodet (aiemmin 70%)
- 30 % Suoritetut tutkinnon osat ja tutkinnot (aiemmin 20%)
- 18 % Valmistuneiden työllistyminen ja jatko-opiskelu (aiemmin 7%)
- 2 % Opiskelijapalaute ja työelämäpalaute (aiemmin 3%)

Painotus- ja korotustekijät keskitetään opiskelijavuosirahoitukseen

- Painotustekijöinä kustannusryhmä- ja lähtötasokertoimet sekä tutkintotyyppikerroin
- Korotustekijöinä vaativan erityisen tuen ja majoituksen kertoimet

Harkinnanvarainen rahoitus

Harkinnanvaraisella rahoituksella rahoitetaan mm.

- eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset
- strategisen kehittämisen rahoitus
- koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset
- edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut
- Harkinnanvarainen rahoitus olisi osa yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta.

Oppimisen tuki 1.8.2026 – amm. 2. aste

Oppimisen tuki 63 § - UUSI

- Tukiopetus - opettaja
  - Valmiudet opiskeltavissa aineissa
  - Opiskelutekniikka
  - Tutkintoon liittyvä kielitaito
- Erityisopetus (kapea-alainen) & konsultaatio
- Muu ohjaus ja tuki

Kirjataan HOKS:n

Erityinen tuki 64 §

- Erityisopetus - erityisopettaja
- Erityisopettajan konsultaatio
- Erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Oikeus myös **työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa**

Tehdään päätös

Vaativa erityinen tuki 65 §

- Yksilöllinen, laaja-alainen ja monipuolinen erityinen tuki

Tehdään päätös

Ammatillisen toiminnanohjaus

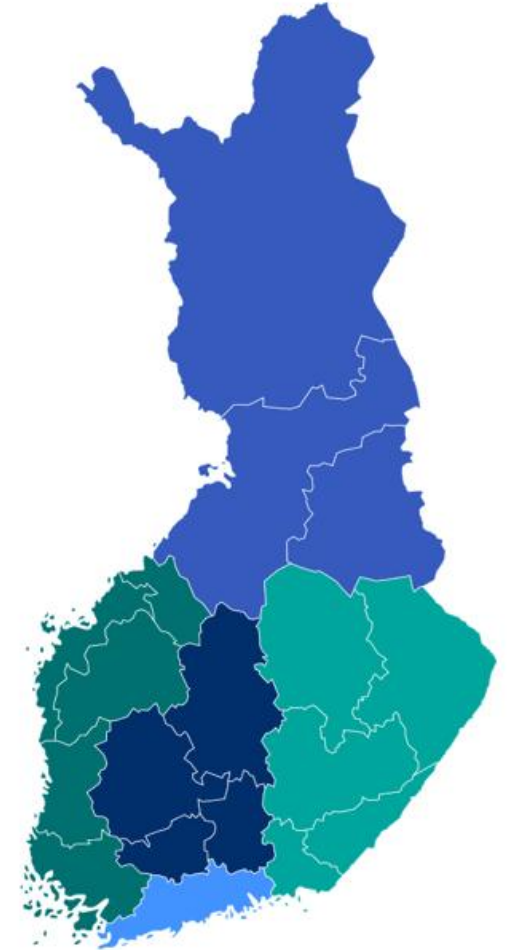
Faktat:

- 85 koulutuksenjärjestäjää haki, 40 valittiin
- 5 aluetta –PILKE:
  - Pohjoinen (5), Itäinen (6), Läntinen (8), Keskinen (8) ja Eteläinen (13)
    - suluissa alueiden valittujen KJ:n määrä
- Kokeilu toteutetaan ajalla 1.1.2026–31.12.2033 (4 + 4 v)

Ajankohtaista toiminnanohjauksesta

- Maaliskuu: vuoropuhelut osallistuvien järjestäjien kanssa
  - koulutuksenjärjestäjien ehdotuksista strategiakauden 2026–2029 tavoitteista ja toimenpiteistä.
- Neuvottelut järjestäjien kanssa 7.4. - 22.5. 2026
  - sovitaan nelivuotisen strategiakauden tavoitteista
- Kesäkuu: Sopimukset tulevat julkisiksi [OKM-sivuille](#)
- Syksy: keskustelut muiden koulutuksen järjestäjien kanssa

- Karvi tekee seurantatutkimusta toiminnanohjauksesta:
  - v. 2027 kokeilun ensivaikutusten arviointi ja
  - v. 2028-29 kokeilun väliarviointi (ensimmäisen sopimuskauden päätteeksi)

Keskeisiä aikuiskoulutusta koskevia asioita TE-palvelut kuntien vastuulle 1.1.2025

- Työttömyysturvan kuntaosuus eli sakkomaksut kunnille. Joulukuun 2025 lopussa yhtäjaksoisesti yli 12 kk työttömänä oli jo lähes **140 000** ihmistä.
- **Outokummussa sakkomaksuilla saisi 20 opettajaa ja Tampereella 743 opettajaa**
- Työttömistä 1/5 on vain peruskoulun varassa ja 1/2 on toisen asteen tutkinto.
- **Kuntaliitto ja OAJ: Kunnat ahtaalla työttömyystilanteen jatkuessa – ratkaisu löytyy osaamisesta**
  - Nyt kuntien etuuskulut eivät katkea, vaikka työtön työnhakija olisi koulutuksessa
  - **Kehysriihestä tarvitaan päätös**, että työttömille määräaikainen mahdollisuus opiskella työmarkkinatuella, joko tutkintotavoitteisesti, tutkinnon osia tai työvoimakoulutuksena siten, että **sakkomaksut katkeavat opiskelun ajalta**

1.6.2024 tuli voimaan laki, joka lakkautti aikuiskoulutustuen ja ammattitutkintostipendin

Lakkautuksen tavoite: julkisen talouden kustannussäästöt ja työllisyyden parantaminen

Aikuiskoulutustuen tavoite: tuki suomalaisten työikäisten pysymistä työelämässä

Ammattitutkintostipendin tavoite: kannusti tutkinnon suorittamiseen

Tilalle: JOTPA pilotti 10 milj €

Rahoitus:

- palkansaajan aikuiskoulutustuki työttömyysvakuutusmaksuilla
- yrittäjien aikuiskoulutustuki valtio (n. 4 milj. €/vuosi)

Määrät:

- 2020–2024 aikuiskoulutustukea sai n. 30 000 hlö/vuosi, n. 1 264 €/brutto/kk -> kustannus yhteensä n. 190 milj.€/vuosi
- ¾ tuen saajista naisia, suurella osalla jo II- tai korkea-asteen tutkinto, kuului pieni-/keskituloisiin

Käyttö:

- tutkintoon, alan vaihtoon, työuran turvaamiseen, työkyvyn säilyttämiseen ja uralla etenemiseen
- **Työllisyysrahaston julkaisu Aikuiskoulutusetuudet – yli 20 vuotta tukea osaamisen kehittämiseen**

Jatkuvan oppimisen työryhmä

Työryhmän tehtävänä valmistella esitykset:

- **Tutkintoa lyhyempien koulutusten tarjonnan lisäämisestä** ammatillisten tutkintojen kehittämistyöryhmän (TUTKE 4) vuonna 2023 tekemien esitysten mukaisesti sekä **tutkintorakenteen tarkoituksenmukaisuuden arviointi**.
- **Yksityisen rahoituksen kasvattamiseksi** sekä julkisesti rahoitetun ja markkinoilla tapahtuvan koulutuksen rajan selventämiseksi.
- **Muun ammatillisen koulutuksen sisältöjen** huomioimisesta osana jatkuvan oppimisen tarjontaa
- Muista **mahdollisista toimista jatkuvan oppimisen tarjonnan kehittämiseksi**.

Työryhmä huomioi ruotsinkielisen koulutuksen erityispiirteet ja kehittämistarpeet.

JO-työryhmän esitysluonnoksia

1/5

1. Koulutustarjonnan kohdentaminen ja ohjaus

Työryhmä painottaa **koulutuksen suuntaamista** entistä tarkemmin niille, jotka hyötyvät siitä eniten.

Ensisijaisuus tutkintoa vaille oleville:

- Ammatillisiin perustutkintoihin PT johtavaa koulutusta tulee suunnata **ensisijaisesti** henkilöille, joilla ei ole vielä toisen asteen tutkintoa

Moninkertaisen koulutuksen vähentäminen:

- Jo tutkinnon suorittaneiden tulisi **ensisijaisesti** hyödyntää ammatti- ja erikoisammattitutkintoja tai tutkintoa lyhyempiä osaamiskokonaisuuksia.

Ohjauspalveluiden kehittäminen:

- **Jatkuvan haun ohjausta** tulee parantaa, jotta yksilöt tunnistavat osaamistarpeensa ja ohjautuvat tarkoituksenmukaiseen koulutukseen

2. Tutkintoa lyhyemmät osaamiskokonaisuudet

Työryhmä esittää uudenlaista painotusta tutkintoa lyhyempiin koulutuksiin.

Osaamiskokonaisuuksien lisääminen:

- Lisätään 15–60 osaamispisteen laajuisia, tutkinnon osista muodostuvia osaamiskokonaisuuksia jatkuvan oppimisen tarjonnan monipuolistamiseksi.

Näkyvyys Opintopolussa:

- Osaamiskokonaisuudet on tuotava kansalliseen hakupalveluun niiden löydettävyyden helpottamiseksi.

Lainsäädännön uudistaminen:

- Muutetaan lainsäädäntöä siten, että se tukee osaamiskokonaisuuksien muodostamista eri alojen tutkinnon osista ja mahdollistaa opiskelijaksi ottamisen tällaiseen koulutukseen.

3. Tutkintojärjestelmän ja perustevalmistelun uudistaminen

Työryhmä esittää rakenteellisia muutoksia nykyiseen tutkintojärjestelmään.

Mutta EI pureta kolmiportaisuutta (pt, at eat)

Perustutkintojen yhdistäminen:

- Ammatillisia perustutkintoja yhdistetään laajemmiksi kokonaisuuksiksi kaikilla aloilla (esimerkkinä sote-pt)

Yhteisten tutkinnon osien (YTO) erottaminen:

- Yhteiset tutkinnon osat erotetaan ammatillisista osista omaksi kokonaisuudekseen niiden ketterämmän päivittämisen mahdollistamiseksi (helpottaa teknisesti)

Tutkinnon osa -lähtöinen valmistelu:

- Siirrytään tutkintolähtöisestä perustevalmistelusta osaamislähtöiseen valmisteluun, jossa yksittäisiä tutkinnon osia voidaan uudistaa ilman koko tutkinnon avaamista (helpottaa teknisesti)

Toimialat ylittävät osaamiset:

- Laaditaan lisää ammatillisia tutkinnon osia teemoista, jotka ylittävät toimialarajat (esim. digitalisaatio, vihreä siirtymä, johtaminen)

4. Työllisyyden ja vaikuttavuuden edistäminen

Koulutuksen tulee vastata aiempaa paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin.

Kohdentaminen osaajapula-aloille:

- Koulutustarjontaa suunnataan kasvualoille ja aloille, joilla on työvoimapula.

Työttömyyden ehkäisy:

- Koulutuksella vastataan työttömien ja työttömyysuhan alaisten osaamispuutteisiin työttömyysjaksojen lyhentämiseksi.

Muu ammatillinen koulutus:

- Tunnistetaan lainsäädännöstä poistuneen "muun ammatillisen koulutuksen" sisältöjä, jotka voidaan siirtää osaksi virallista tutkintojärjestelmää tai osaamiskokonaisuuksia

JO-työryhmän esitysluonnoksia 5/5

5. Rahoituspohjan laajentaminen

Koulutuksen järjestäjien tulopohjaa pyritään vahvistamaan yksityisen rahoituksen avulla.

Liiketaloudellinen täydennyskoulutus:

- Parannetaan edellytyksiä markkinaehtoisten osaamispalvelujen syntymiselle.

Opiskelijamaksut ja työnantajien osallistuminen:

- Selvitetään mahdollisuuksia yhtenäistää ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelijamaksuja ja mahdollistetaan maksujen periminen suoraan työnantajalta.

Yhteisrahoitteiset mallit:

- Selvitetään malleja, joissa julkinen ja yksityinen rahoitus (esim. työnantajat) yhdistyvät täsmäosaamisen hankkimiseksi.

Raportti valmisteilla – raportissa linjaustoiveita seuraavalle hallituskaudelle

**Työryhmän raportti
luovutetaan
opetusministerille
5.5.2026**

VALTIONE
STATSRÅDI

OAJ:n viestejä päättäjille: Aikuiskoulutus on osa ratkaisua, ei menoerä

- Kestävä ja riittävä rahoitus
- Opettajien työhyvinvoinnista huolehtiminen
- Kotoutumiskoulutus osaksi koulutusjärjestelmää
- Oppisopimuskoulutus 2.0
- AT- ja EAT-tutkintojen arvostus
- Koulutusta pidetään yhtenä parhaista tavoista rakentaa yksilön tulevaisuutta ja **parantaa työllistymismahdollisuuksia.**
- **Osaajapulan torjunta:** Jatkuva oppiminen ja aikuiskoulutus ovat keskeisiä työkaluja, joilla Suomi voi nousta nousuun ja vastata työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin.
- **Työuran rakentaminen:** Aikuiskoulutus mahdollistaa alan vaihdon, ammattitaidon syventämisen ja urakehityksen

OAJ:n ratkaisuja jatkuvan oppimisen kehittämiseen esim.

Keskeisten toimijoiden on päätettävä jatkuvan oppimisen strategiasta yhdessä.

- *Osaamisen aika - projektin teesit ja rahoituksen periaatteet uudistetaan keskeisten toimijoiden yhteistyönä (sitoutuminen)*

Lisätään yhteisymmärrystä siitä, miten osaamisen kehittämiseen sijoittaminen tuottaa pitkällä aikavälillä

- *jatketaan työ2030 ohjelmaa,*
- *Johtamisen kehittäminen*
- *Mahdollistetaan täydennyskoulutus työn ohessa,*
- *palautetaan OPH:n opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen rahoitus*

Jatkuvan oppimisen mahdollistamiseksi on poistettava työikäisen väestön osaamisen kehittämisen esteet

- *koulutusseteli työikäiselle parantamaan työmarkkina-asemaa,*
- *jatkuvan oppimisen rahoitusmalli*

OAJ:n esitys Jatkuvan oppimisen rahoitusmalliksi lyhyesti

1/2

Aikuiskoulutustukea korvaava malli

Työllisyysrahasto myöntäisi tuen

- Kerätään työttömyysvakuutusmaksuista
- Tuki on kaikille sama 1800 €/kk
  - maksetaan niistä päivistä, jotka opiskelija on opintojen vuoksi poissa töistä, eikä saa palkkaa
  - Työnantaja ei maksa opiskelijalle palkkaa, vaikka harjoittelu joltain osin voitaisi suorittaa omalla työpaikalla. Työnantaja vastaa sen sijaan sijaisen palkkakuluista sekä maksaa harjoittelua ohjaavalle opettajalle korvauksen.
- Tuki ei estä hakemasta muita opintososiaalisia etuja, jos opintoja suorittavalla on muutoin niitä oikeus saada.

Jatkuvan oppimisen rahoitusmalli

lyhyesti

2/2

Hallituskausittain päätetään rahoituksen määrästä sekä kriteereistä, jotka tulee täyttää, jotta voi hakea uutta tukea.

Kriteereinä tuen saamiselle voisi olla esim.

- henkilö kouluttautuu työvoimapula-alalle,
- henkilö nostaa koulutuksella koulutustasoaan,
- opintovapaan ajalle palkataan työtön työnhakija,
- koulutus on tarpeen:
  - nykyisen viran/toimen säilymiseksi (esim. lisäkelpoisuuden hankkiminen),
  - työkyvyn ja työuran jatkumisen kannalta (esim. työssäjaksaminen, uran vaihto tms. vastaavan syyn johdosta)
- työnantaja mahdollistaa opinnoista tietyn osan palkallisena ja/tai työn ohessa suoritettavaksi.

Ammatillisen koulutuksen opetuksen laatu

OAJ esityksiä laadun kehittämiseen:

- Opetusryhmien kokoa ja opettajan vastuulla olevien opiskelijoiden määrää rajattava
- HOKSiin kirjattavien asioiden määrää rajattava – keskityttävä kohtaamisiin.
- Oppilaitoksessa opittuja tietoja ja taitoja arvioitava numeraalisesti 1-5.
- Kansalliset laatukriteerit
- Opettajille säännöllistä täydennyskoulutusta ja työelämäjaksoja (työajalla)
- Ei kelpoisina työskentelevien opettajien kannustaminen pedagogisiin opintoihin.

Jatko-opintojen mahdollisuudet ja niihin hakeutuminen

Ammatillisen koulutuksen ohjauksessa on huomioitu mahdollisuus hakea korkeakoulutukseen

Väyläopinnot, Taitajapolku, opintoseteli

- Ammatillisen koulutuksen tehtävänä jatko-opintokelpoisuuden, sivistyksen ja ammattisivistyksen saavuttamisen lisäksi on kehittää työ- ja elinkeinoelämää, vastata sen tarpeisiin, kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, edistää työllisyyttä.
- Polkuja ja mahdollisuuksia jatko-opintoihin tulee markkinoida aktiivisemmin.
- 30 pisteen opintoseteli
- Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun siirtyneet pärjäävät hyvin ja valmistuvat jopa nopeammin kuin lukioväylän kautta tulleet (AMK)

Ammatillisen koulutuksen opetuksen määrä

Lähiopetuksen määrä on riittämätön ja valtakunnallisesti liian vaihteleva – luotettavaa tietoa annetun lähiopetuksen määrästä ei ole saatavilla.

- Lähiopetuksen lisääminen. Asetukseen muutos ”oppivelvollisille vähintään 18 tuntia/osaamispiste” ja turvataan kokonaiset viikot opetusta/ohjausta.
- **Myös aikuisille on turvattava riittävä määrä lähiopetusta.**
- Lähiopetuksen toteutumista on seurattava.

HUOM! [Ammatillisen koulutuksen valtakunnalliset linjaukset ja tavoitteet](#) (OKM) – koskee kaikkia koulutuksenjärjestäjiä

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

1. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena ovat **hyvinvoivat ja toimintakykyiset opiskelijat**, joista koulutetaan osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. **Ammattitaito ja sivistys sekä toimintakyky ovat työllistymisen edellytyksiä** opintojen jälkeen ja luovat edellytyksiä osaamisen kehittämiseksi heti opintojen jälkeen ja koko työuran ajan. **Ammatillinen koulutus tukee liikunnallista elämäntapaa**

2. Ammatillisen koulutuksen suunnittelussa ja järjestämisessä **siirretään painopistettä opiskelija- ja tutkintomääristä laatuun**. Tämä tarkoittaa hyvää ja riittävää opetusta ja ohjausta kaikissa oppimisympäristöissä, joka tukee nykyistä paremmin työllistymistä, yrittäjyyttä tai korkeakouluopintoihin sijoittumista opintojen jälkeen

3. Laadukkaan ammatillisen koulutuksen järjestämiseksi erityisesti **oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa järjestetään nykyistä enemmän lähiopetusta, ohjausta työpaikoilla ja oppimisen tukea tutkinnon suorittamiseen**. Näin tuetaan myös opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä. **Koulutuksen järjestäjät ottavat tavoitteen huomioon omassa johtamisessaan ja resurssisuunnittelussaan**

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

4. Koulutustason nostamiseksi tavoitteena on **suunnata ammatillista koulutusta nykyistä enemmän ensimmäistä ammatillista tutkintoa suorittaville, myös ensimmäistä ammatillista tutkintoa suorittaville aikuisille.**

Myös aikuisopiskelijoille on tarjottavat riittävä opetus, ohjaus ja tuki.

Vieraskielisten opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen opetusta vahvistetaan.

Ammatillinen koulutus tarjoaa uskottavan reitin korkeakouluopintoihin.

Väestön koulutustason nostamiseksi ammatillisen koulutuksen väylää korkeakouluopintoihin vahvistetaan edelleen **AJ**

5. Työelämälähtöisyyden lisäämiseksi **osaamisen näytöt** suoritetaan työelämässä.

Oppisopimuksen ja koulutussopimuksen käyttöä lisätään.

6. Ammatillisen koulutuksen suorittaneiden **työllistymistä parannetaan kohdistamalla tarjontaa työvoimatarpeen mukaisesti, huolehtimalla opiskelijoiden ammattitaidon kehittymisestä opintojen aikana ja varmistamalla työpaikkojen tuki oppi- ja koulutussopimusten aikana.** Ammatillinen koulutus tuottaa opiskelijalle hyvät edellytyksen toimia ja työskennellä digitalisoituvassa maailmassa. Näin ammatillinen koulutus vastaa paremmin työelämän osaamistarpeisiin, vähentää kohtaanto ongelmaa ja tukee yritysten ja julkisyhteisöjen toimintaedellytyksiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

7. Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi jatkuvan oppimisen tarjontaa uudistetaan ja sen rahoitus pohjaa laajennetaan julkisen rahoituksen ulkopuolelle.

Aikuisille suunnatussa koulutuksessa korostuvat nykyistä lyhyemmät koulutuskokonaisuudet, mikä mahdollistaa useampien henkilöiden osallistumisen.

8. Ammatillisen koulutuksen järjestäjä rakenne sopeutuu työelämän ja väestön muutoksiin. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien aloitteita järjestäjä rakenteen kehittämiseksi ja tilojen tarkoituksen mukaista hyödyntämistä tuetaan.

Koulutuksen järjestäjien yhteistyöllä ja työnjaolla huolehditaan määrällisesti pienempien alojen koulutustarjonnasta työelämän tarpeiden mukaisesti.

Koulutuksen toteuttamisessa hyödynnetään uusia teknologisia mahdollisuuksia, silloin kun se on pedagogisten tavoitteiden ja koulutuksen saavutettavuuden kannalta perusteltua.

9. Ammatillinen koulutus tukee osaltaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemiseen tähtääviä toimia. **Ammatillisessa koulutuksessa kiinnitetään huomiota vihreän siirtymän tukemiseen.**

Opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi

10. **Tuetaan kansainvälistymistä** kannustamalla opiskelijoita eri pituisiin ulkomaanjaksoihin opintojen aikana ja toteuttamalla oppilaitosten välistä kansainvälistä yhteistyötä ja kehittämishankkeita.

Ammatilliselta koulutukselta odotetaan **ratkaisuja muuttuvan työelämän tarpeisiin**. Tavoitteena on joustava, ennakoiva ja kestävä ammatillisen koulutuksen järjestelmä, joka tukee vihreää ja digitaalista siirtymää. Lähtökohtina ovat elinikäinen oppiminen, työelämälähtöisyys, oppisopimuskoulutuksen vahvistaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet oppijoille.

Tavoitteina ovat vetovoimainen koulutus, joka inklusion ja huippuosaamisen kautta tuottaa **selkeät väylät työelämään ja korkeakoulutukseen**.

**OKM:n muita
työryhmiä**

Käynnissä olevat työryhmät

Ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen selvityksen ohjausryhmä

- **Toimikausi: 1.10.2025 – 31.8.2026 (Mirjami)**

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmä

- **Toimikausi: 1.8.2025 – 31.8.2026 (Lauri K)**

Työryhmä työelämäyhteistyön uudistamiseksi ammatillisen koulutuksen järjestelmän ja tutkintorakenteen kehittämisessä

- **Toimikausi: 1.1.2025 – 31.5.2026 (Lauri K)**

Ammatillista koulutusta koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanon valmistelun seurantaryhmä

- **Toimikausi: 15.10.2023 – 31.12.2024. (EmmiB) viimeinen kokous 25.3.2026 (peruttiin)**

Muita käynnissä olevia selvityksiä

- **Oppivelvollisuuslain tarkentaminen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kehittäminen**
  - Virkamiestyöryhmä valmistelee lakimuutoksia HE:een. Työryhmä työskenteli 1.1.2025-31.1.2026, HE eduskunnalle viikolla 16. Lausunnolla.
- **Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen uraseurannan kehittämisen työryhmä**
  - Opiskelijajärjestöjen edustajia, KJ:t ja virkamiehiä. Tavoitteena uraseurannan kysely 2026. Toimikausi 2.5.2024 – 31.12.2026
- **Poikkeusoloja ja häiriötilanteita yms. koskeva sääntely.**
- **SORA-uudistus.**
- **Selvitys ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuudesta.**
- **Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kielellinen osaaminen –selvitys.**

valtioneuvosto.fi/hankkeet

Toisen asteen digikyvykkyysskysely

OKM toteuttaa 30.3-8.5.2026 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien digikyvykkyyden itsearviointikyselyn.

- Kyselyllä selvitetään organisaatioiden digitaalisuuteen liittyviä toimintatapoja sekä kartoitetaan miten koulutuksen järjestäjät kehittävät, ylläpitävät ja seuraavat organisaatioidensa digikyvykkyyttä tällä hetkellä sekä minkälaisia tavoitteita heillä on tulevina vuosina.
- Digikyvykkyysskysely on toteutettu aikaisemmin vuosina 2021 ja 2024.
- Valtakunnallisista tuloksista julkaistaan tilastomuotoinen raportti syksyllä 2026.

Vapaasivistystyö

Lukutaito- ja kielikoulutus

OKM:n tulevaisuustyöryhmä

Kotoutumispalveluiden uudistus

- TEM: HE kotoutumispalvelujen uudistamiseksi, vko 17/26, 1.1.27 voimaan
- Hallitus esittää yht. 47 miljoonan euron leikkauksia kotoutumiseen ja sen edistämiseen. Eesityksen mukaan kansanopistojen, kansalaisopistojen, kesäyliopistojen ja muun vapaan sivistystyön **lukutaito- ja kielikoulutuksen rahoitus lakkautettaisiin.**
- **Vapaan sivistystyön osuus leikkauksista on 6,9 miljoonaa euroa.** Tämä uhkaa keskeyttää tuhansien kotoutujien opinnot keväällä 2027 ja vaarantaisi satoja opetusalan työpaikkoja.
- **Vuonna 2023 vapaan sivistystyön oppilaitoksissa opiskeli noin 7 100 kotoutujaa.**
- <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=37b56b41-ea24-4021-a44f-7ee2c779473d>
- <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2026/hallituksen-leikkaukset-uhkaavat-tuhansien-maahanmuuttajien-kieliopintoja/>
- [https://www.oaj.fi/ajankohtaista/lausunnot/2026/lausunto-kotoutumista-ja-kielitaitoa-
OAJ distavien-koulutusten-uudistamisesta/](https://www.oaj.fi/ajankohtaista/lausunnot/2026/lausunto-kotoutumista-ja-kielitaitoa-
OAJ distavien-koulutusten-uudistamisesta/)

VST:n tulevaisuustyö 2035 (OKM)

- OKM perustanut työryhmän syksyllä 2025
- OAJ:lla edustus: johtava erityisasiantuntija Pauliina Viitamies

Tavoite ja toimeksianto

- saada yhteinen käsitys: rahoitus, rakenteet, lainsäädäntö ja vaikuttavuus
- Tarkastelussa erityisesti päällekkäisyys ja tehtävät <- rahoitus ja lainsäädäntö ohjaavat
- Keväällä 26 tehdään skenaariota, jonka pohjalta väliraportti toukokuussa
- Vapaan sivistystyön vaikuttavuuden ja saavutettavuuden arviointi (Karvi) syksy 26
- Loppuraportti julki 12/2026

Vaikutus

- Seuraavan hallitusohjelman taustaksi

Työryhmätyön tilannekatsaus

- Ryhmän jäsenten näkemyksiä tarkoituksesta, tavoitteista, koulutustehtävästä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä
  - Vahvistaa sivistystä, osaamista ja aktiivista kansalaisuutta
  - Edistää koulutuksellista ja alueellista tasa-arvoa
  - Vahvistaa demokratiaa, osallisuutta ja yhteiskunnan eheyttä
  - Tukea yksilöiden siirtymiä koulutuksen ja työelämän välillä osana jatkuvan oppimisen kokonaisuutta ja vahvistaa väestön osaamistasoa ja koulutustason nostamista
  - Edistää työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta
  - Vahvistaa hyvinvointia ja kestäväää kehitystä
  - Tukea kokonaisturvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa sekä henkistä huoltovarmuutta
  - Edistää yksilön tiedollista, taidollista ja eettistä kehittymistä

Opettajien nykyisen työn tilanne epävarmaa ja pirstaleista

- Usein tuntiopettajia, jolloin osa tekee sitä elääkseen ja osa muutamana tunnina viikossa harrastuspohjalta
- Opettajan työ on usein silppuista: tuntimäärät vaihtelee, työ useammassa eri toimipisteessä
- Koko toimialaa kurjistavat leikkaukset sekä kuntatalouden tila
- Haasteena palkkaus, työmäärä ja korvaamattoman työn näkymättömyys
  - on ilmaista valmistelutyötä, jota ei korvata tuntipalkassa

OAJ tavoite: opettajan työ tulevaisuudessa varmempaa ja kaikki työ palkanmaksun piirissä

- Varmistetaan vapaan sivistystyön
  - toimintaedellytykset turvaamalla sille riittävä valtion rahoituspohja kuntien taloudellisen tilanteen takia
  - VST:ssä saavutetun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen muualla koulutusjärjestelmässä
- Julkisen rahoituksen riittävyydellä varmistetaan, että kurssimaksut voidaan pitää kohtuullisina
- Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa tulee opettajalla olla keskeinen rooli

OAJ tavoite: opettajan työ tulevaisuudessa varmempaa ja kaikki työ palkanmaksun piirissä

- Vahvistetaan vapaan sivistystyön roolia
  - **elinikäistä oppimista ja osallisuutta** kehittävä järjestelmä
  - **toimintakykyä edistävä ja ylläpitävä** toimintaympäristö eri ikäisille maahanmuuttajaperheiden aikuisten koulutustarjonta
  - **luku- ja kirjoitustaidon sekä kielitaidon koulutusta** erityisesti työelämän ulkopuolella oleville maahanmuuttotoustaustaisille aikuisille
  - koulutusta **työ- ja koulutusjärjestelmän ulkopuolella oleville nuorille aikuisille**
  - Koulutustarjontaa **nuorten aikuisten jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia vahvistamaan**

OAJ tavoite: opettajan työ tulevaisuudessa varmempaa ja kaikki työ palkanmaksun piirissä

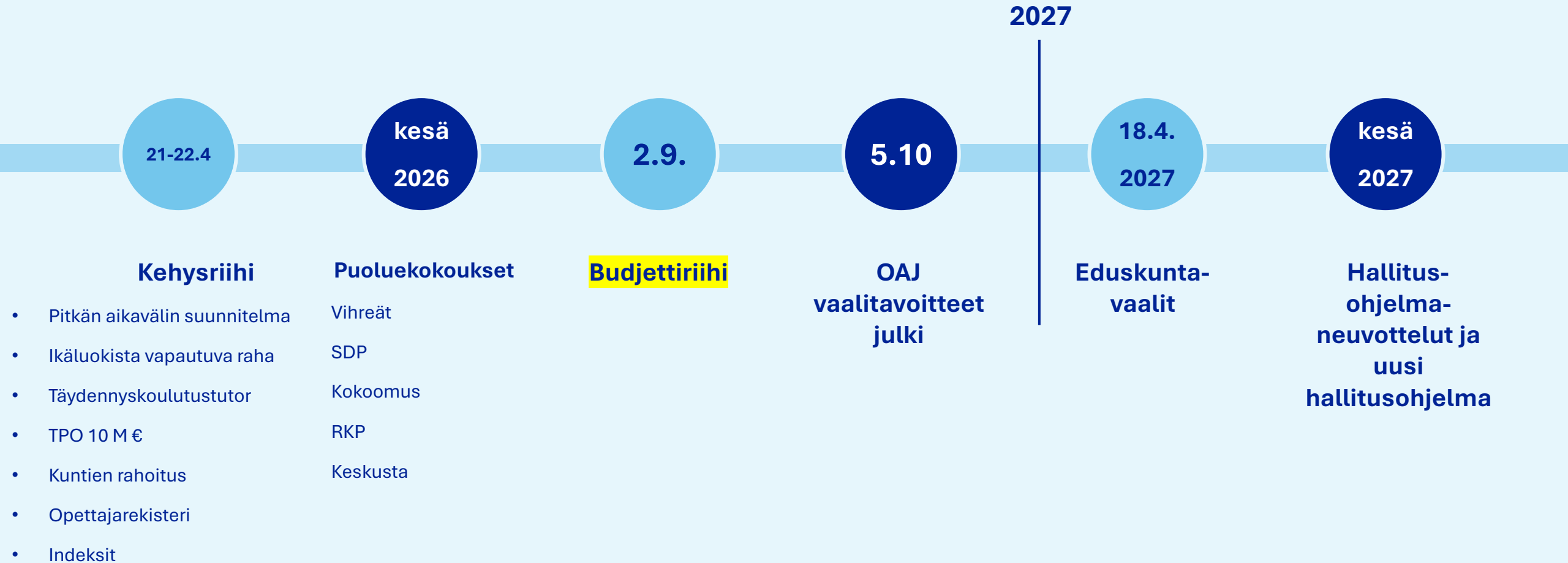
- Yhdistelmävirat ovat mahdollisia lakien ja sopimusten näkökulmasta
- Kuntia ja muita koulutuksenjärjestäjiä tulee kannustaa täyttämään tunteja
- Kunnat voivat tarjota nykyistä enemmän toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia

OAJ:n valmistautuminen eduskunta- vaaleihin

Eduskuntavaalit 18.4.2027

Vaikuttava vaikuttamistyö tehdään kauan ennen tapahtumapäivää

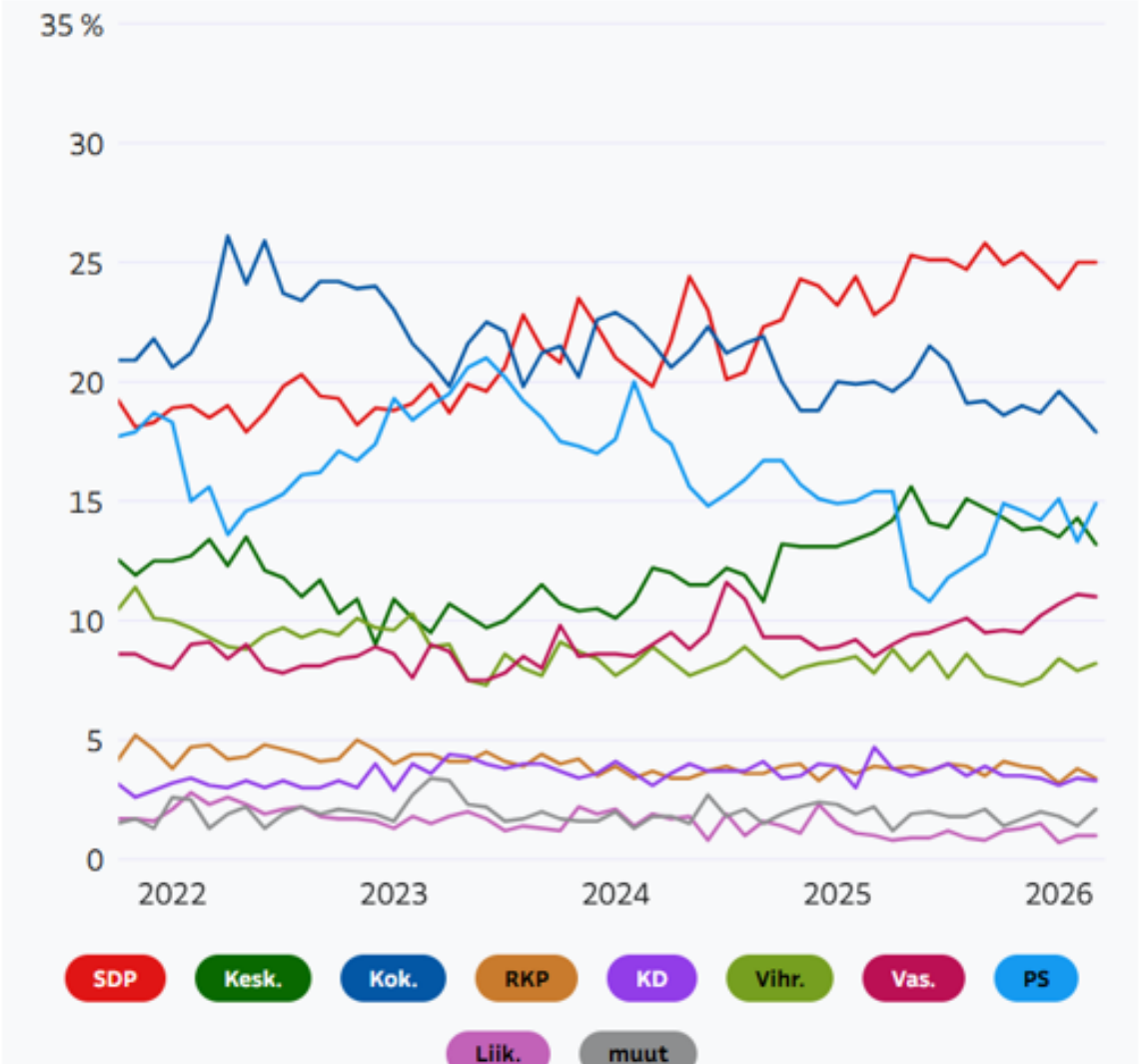
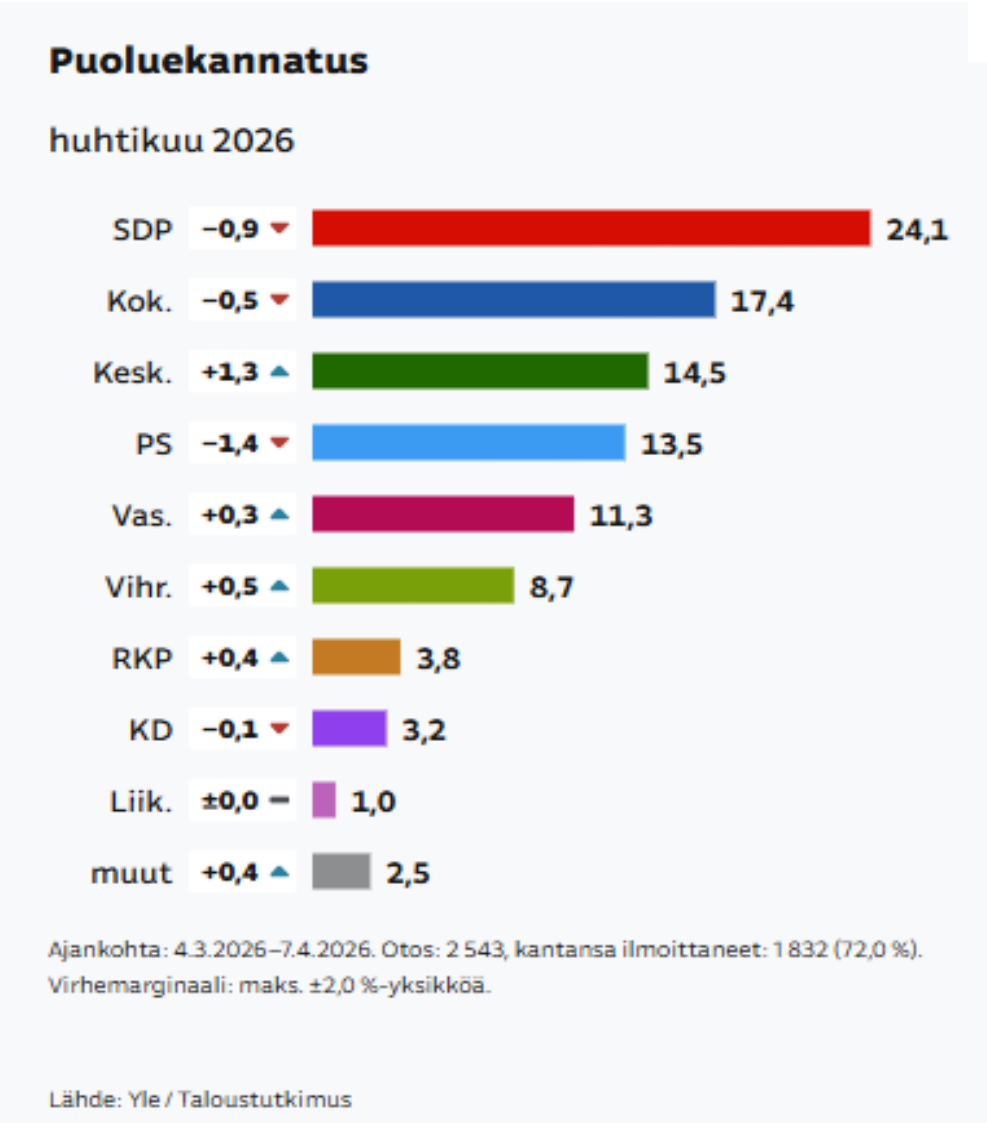

Eduskuntavaalit 2023, 2019 ja 2015

PUOLUE	PROSENTTIA			PAIKKOJA			ÄÄNIÄ			EROTUS 19-23
	EDUSKUN TAVAALIT 2015	EDUSKUN TAVAALIT 2019	EDUSKUN TAVAALIT 2023	EDUSKUN TAVAALIT 2015	EDUSKUN TAVAALIT 2019	EDUSKUN TAVAALIT 2023	EDUSKUN TAVAALIT 2015	EDUSKUN TAVAALIT 2019	EDUSKUN TAVAALIT 2023	
SDP	16,5 %	17,7 %	19,9 %	34	40	43	490102	546471	616218	69747
PS	17,7 %	17,5 %	20,1 %	38	39	46	524054	538805	620102	81297
Kok	18,2 %	17,0 %	20,8 %	37	38	48	540212	523957	643877	119920
Kesk	21,1 %	13,8 %	11,3 %	49	31	23	626218	423920	349362	-74558
Vihr	8,5 %	11,5 %	7,0 %	15	20	13	253102	354194	217426	-136768
Vas	7,2 %	8,2 %	7,1 %	12	16	11	211702	251808	218290	-33518
RKP	4,8 %	4,5 %	4,3 %	9	9	9	144802	139640	133318	-6322
KD	3,5 %	3,9 %	4,2 %	5	5	5	105134	120144	131368	11224
Liike NYt			2,4 %			1			74962	
Muut				1	1	1				

Vuoden 2027 vaalit:

Yle 10.4. [Ylen kannatusmittaus: Kokoomuksen kannatus laskee kolmatta kuukautta peräkkäin | Poliitiikka | Yle](#)

Muita nyt esillä olevia teemoja

- 17 vuotta ilman **talouskasvua**
- Suomi EU:n **työttömyystilastojen** kärjessä
- Taloustilanne kunnissa, vos-uudistus
- **Heikko tulevaisuususkko kaikilla**
- **Osaamis- ja koulutustason** lasku vuosikymmeniä
- **Ikäluokkien pieneneminen**
- Opettajien työllisyys ja työolot
- **Maahanmuutto, digi ja tekoäly**
- Työelämäheikennykset

Parlamentaarinen ryhmä pohtimaan kuntien tulevaisuutta 26.2.2026 – 18.12.2027

Väliyhteenveto joulukuussa 2026

Tavoitteet työlle: muodostaa tilannekuvaa ja kehityssuuntia sekä valmistella suuntaviivoja eri toimenpidevaihtoehdoille

- **Minkälainen kuntaperusteinen järjestelmä** pystyy kestävästi ja vaikuttavasti edistämään kuntalaisten toimivia palveluita myös tulevaisuudessa?
- **Yhteinen ymmärrys kuntien tilanteesta ja tulevaisuuden kehityssuunnista.**
- **Muodostaa näkemys kuntien palvelulupauksesta.**
- Hakea suuntaviivoja seuraavalla vaalikaudella käynnistettävien, kuntia koskevien uudistusten pohjaksi.

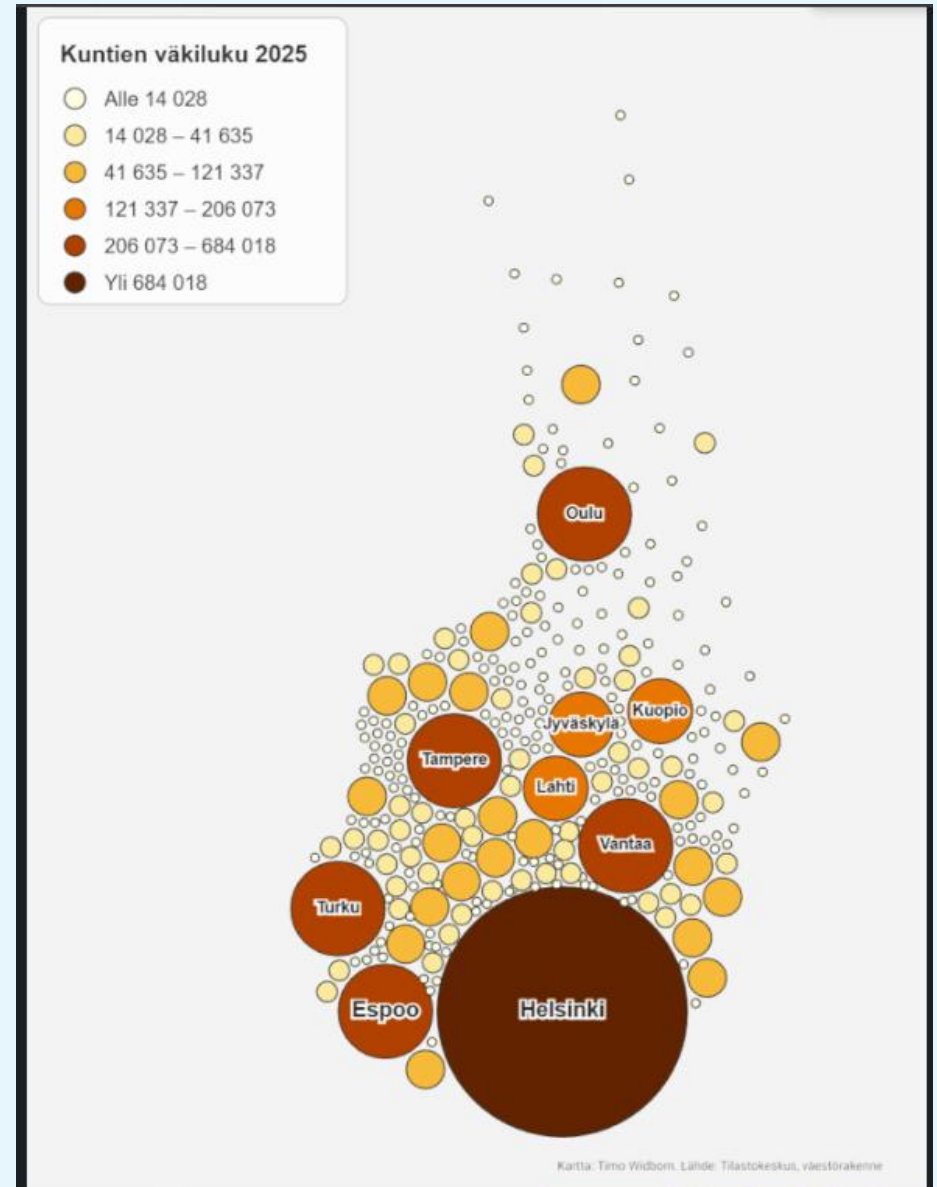
Työssä käsiteltäviä teemoja

- kuntien taloudellinen tilanne ja kestävyys,
- **lakisääteiset palvelut ja toimialan tehtävät**
  - sivistys ja opetus, työllisyys, kotouttaminen, elinvoiman edistäminen, alueensa kehittäminen ja alueellisen talouskasvun tukeminen
- **palvelulupaus,**
- erilaistuminen,
- demokratia ja kuntien itsehallinto,
- **kuntien välinen yhteistyö ja kuntarakenne**
- hyvinvointialueiden ja kuntien välisen yhteistyö+ valtion kuntiin kohdistama ohjaus.

Väestönkehitys 20 suurinta kaupunkia = 54,9 % väestöstä eli 3,1 miljoonaa asukasta

📍 20 väkiluvultaan suurinta kuntaa oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2025 lopussa (nuoli kuvaa väestönmuutoksen suuntaa):

- 1 Helsinki 695 526 asukasta ↑
- 2 Espoo 326 280 ↑
- 3 Tampere 263 526 ↑
- 4 Vantaa 253 314 ↑
- 5 Oulu 217 556 ↑
- 6 Turku 209 809 ↑
- 7 Jyväskylä 149 967 ↑
- 8 Kuopio 126 626 ↑
- 9 Lahti 121 890 ↑
- 10 Pori 83 044 ↓
- 11 Joensuu 79 205 ↑
- 12 Kouvola 77 641 ↓
- 13 Lappeenranta 73 316 ↓
- 14 Vaasa 71 281 ↑
- 15 Hämeenlinna 68 622 ↑
- 16 Seinäjoki 67 258 ↑
- 17 Rovaniemi 66 201 ↑
- 18 Porvoo 51 855 ↑
- 19 Mikkeli 51 549 ↓
- 20 Salo 50 384 ↓

Väestönmuutos

Avainluvut

Maahanmuuttanelta

63 965

2024

[Muuttoliike](#)

Päivitetty: 28.5.2025

Ulkomaalaistaustaisten osuus

11,7 %

2025

[Väestörakenne](#)

Päivitetty: 1.4.2026

Ulkomailla syntyneitä ulkomaalaistaustaisia väestössä

558 617

2025

[Väestörakenne](#)

Päivitetty: 1.4.2026

Suomessa syntyneitä ulkomaalaistaustaisia väestössä

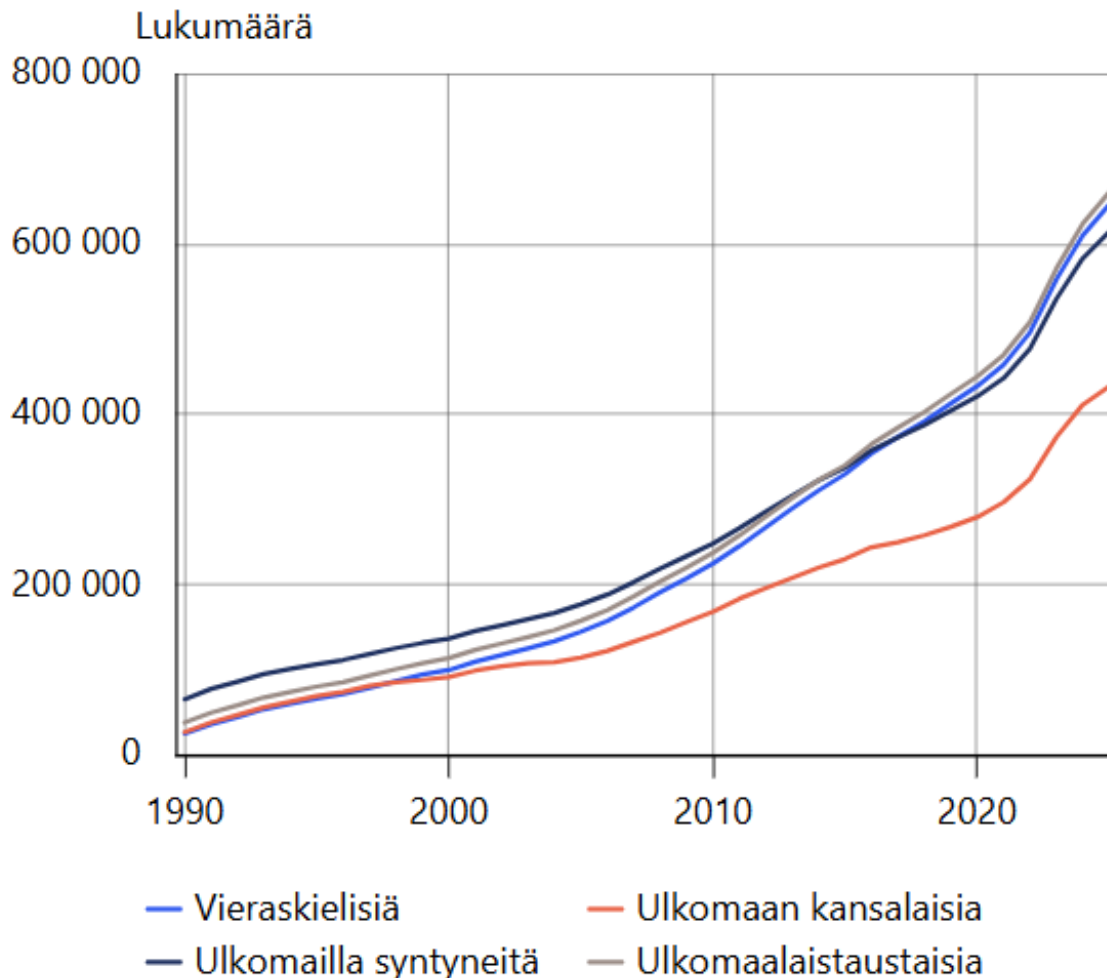
102 183

2025

[Väestörakenne](#)

Päivitetty: 1.4.2026

Vieraskielisten, ulkomaan kansalaisten, ulkomailla syntyneiden ja ulkomaalaistaustaisten määrä 1990-2025

Päivitetty: 1.4.2026

Lähde: Tilastokeskus, väestörakenne

Ukrainalaiset varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa (tammikuu 2026)

	Tammikuu 2025	Toukokuu 2025	Elokuu 2025	Marraskuu 2025	Tammikuu 2026
Varhaiskasvatus	2771	2802	2626	2914	3053
Esiopetus	558	570	597	591	600
Perusopetukseen valmistava opetus	1656	1629	1038	1275	1179
Perusopetus	6429	6522	7173	7194	7332
Aikuisten perusopetus	339	375	441	480	537
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)	1146	1050	1008	1065	1140
Lukiokoulutus	396	399	594	579	576
Ammatillinen koulutus	3627	3951	4464	4698	4575
Yhteensä	16922	17298	17941	18796	18992

Lähde: VARDA (varhaiskasvatus), Vipunen (esi- ja perusopetus, toinen aste). Ukrainan kansalaiset, joiden varhaiskasvatuspäätös tai opinto-oikeus alkanut 2/2022 jälkeen.

Ukrainalaisia on kaikissa maakunnissa, eniten Uudellamaalla

	Vaka	Esiop.	Perusop.valm.	Perusop.	Aik. po	TUVA	Lukio	Ammatill.	YHT.
Uusimaa	717	99	180	1827	111	288	129	1539	4890
Varsinais-Suomi	503	93	165	1077	48	231	117	552	2786
Satakunta	142	36	30	351	1-4	27	18	222	829
Kanta-Häme	94	15	21	276	18	30	15	114	583
Pirkanmaa	182	36	45	405	45	78	51	333	1175
Päijät-Häme	92	24	69	294	21	48	18	135	701
Kymenlaakso	115	21	126	210	51	30	6	111	670
Etelä-Karjala	44	15	33	150	-	42	12	69	365
Etelä-Savo	105	27	63	276	39	42	27	102	681
Pohjois-Savo	113	24	33	378	48	60	33	288	977
Pohjois-Karjala	92	18	63	237	-	24	15	123	572
Keski-Suomi	156	42	72	426	36	48	60	255	1095
Etelä-Pohjanmaa	167	33	63	330	18	48	18	177	854
Pohjanmaa	206	30	75	450	42	57	36	207	1103
Keski-Pohjanmaa	64	21	36	105	1-4	21	9	69	328
Pohjois-Pohjanmaa	111	18	51	243	27	48	18	111	627
Kainuu	58	15	24	123	15	1-4	1-4	66	307
Lappi	92	27	30	183	9	18	9	123	491
Yhteensä	3053	600	1179	7332	537	1140	576	4575	18992

Erilaisia ulostuloja odotettavissa

Kevät 2026 Kansliapäälliköiden katsaus

Syksy 2026 VM:n ja OKM:n virkamiespuheenvuorot

HS kuukausiliitteen haastattelu Mika Niemelästä

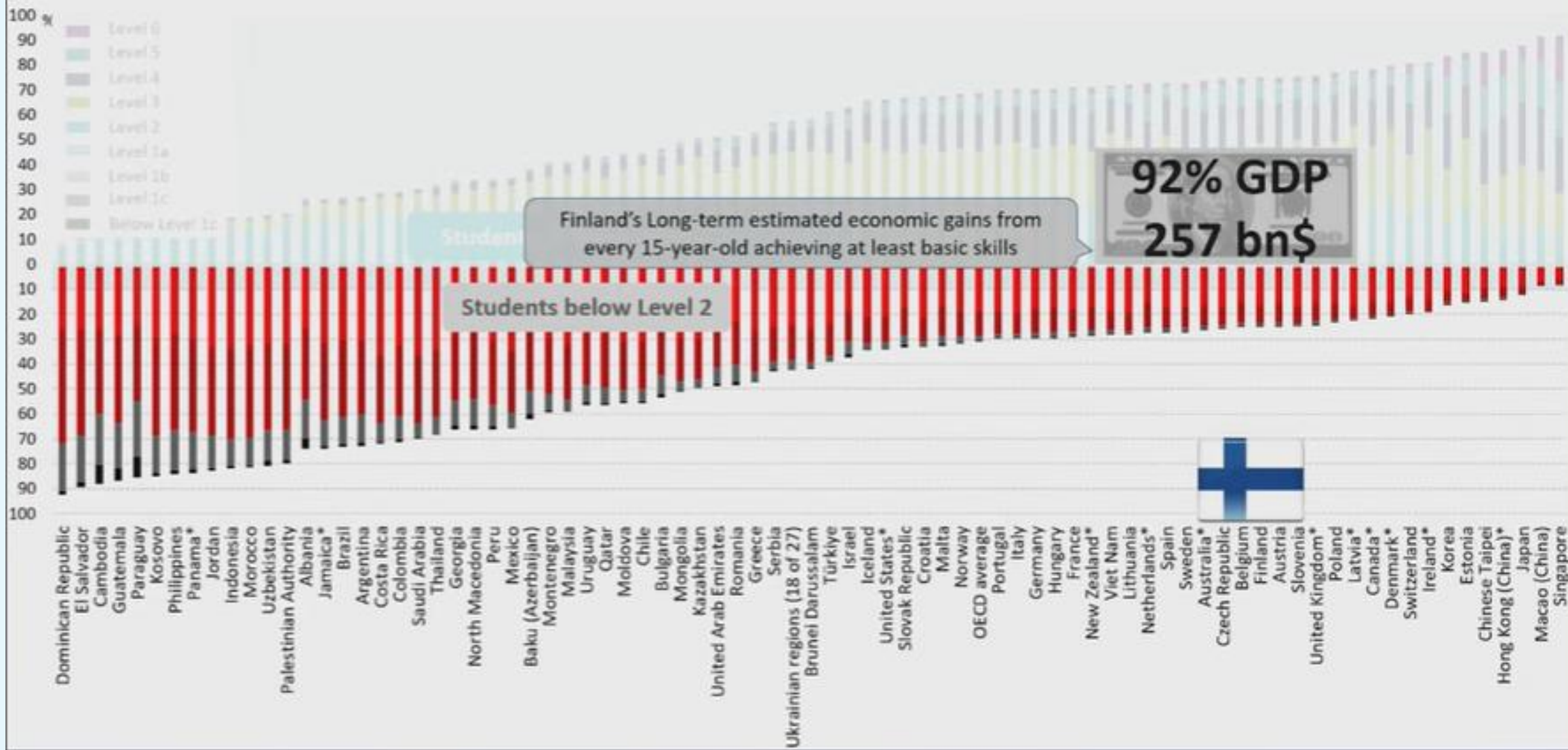
”Niemelä sanoo, että **aivan kaikki on pöydällä**. Niin eläkkeet, puolustus kuin koulutuskin.”

- Ehdottaa *nollapohjabudjetointia*: mitä, jos mikään meno ei olisi itsestäänselvyys? Palvelulupaus säilyy, sisältö muuttuu.
  - **Maksuton koulutus vain toisen asteen loppuun?**
  - Yksilöiden vastuu hoivasta, vanhemmistaan? Hoivan hinnoittelu varallisuuden mukaan?
  - Kansalainen tekee lapsia, pysyy kunnossa ja työelämässä n 70-vuotiaaksi

Long-term economic returns to improved learning outcomes

OAJ:n eduskuntavaalivalmistautuminen

**Kevät
2026**

Toimistolla

- Eduskuntavaalitavoitteet hyväksytyt
- Vaikuttaminen puolueiden ohjelmiin, puoluekokoukset
- Kampanjan valmistelu
- Konferenssi 31.3.

Alueyhdistyksissä

- Vaali- ja vaikuttamistyön valmistelu
- Yhteydet vaalipiirin puolueiden piirijärjestöihin
- **Ehdokkaiden vinkkaus**

**Syksy
2026**

- Alueyhdistysten kouluttaminen
- Kampanjan startti 5.10.
- Vaikuttamistyö jatkuu

- Alueyhdistysten koulutukset + Timanttiliiga
- Vaali- ja vaikuttamistyön suunnittelu
- Kevään kampanjan suunnittelu
- Yhteyksien luominen ehdokkaisiin

OAJ:n tavoitteita VST

- Vahvistetaan kansalaisopistojen antamaa koulutusta maahanmuuttajataustaisille vanhemmille ja muille aikuisille sekä toteutetaan tätä koskeva pilottihanke
- Vapaan sivistystyön toimijoiden mahdollisuuksia järjestää opiskeluvalmiuksia ja elämänhallintaa tukevia koulutuksia laajennetaan
- Turvataan vapaan sivistystyön kurssimaksujen kohtuullisuudella jatkuvan oppimisen ja harrastusmahdollisuuksien saavutettavuus kaiken ikäisille ja taustaisille kansalaisille

OAJ tavoitteita ammattillinen II aste

1. Lisätään ammatillisen koulutuksen lähiopetusta turvaamaan työelämään ja jatko-opintoihin tarvittava osaaminen
2. Ammatillisen koulutuksen käyneiden osaamisen ajantasaisuudesta ja jatkuvasta oppimisesta huolehtimalla turvataan pitkät työurat ja vahva kilpailukyky
3. Turvataan opiskelijoiden oikeus laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen ammatilliseen koulutukseen laatiamalla kansalliset laatukriteerit
4. Turvataan ammatillisen koulutuksen saavutettavuus

Lisätään lähiopetusta

Tavoite – Lähiopetuksen lisääminen ammatillisessa koulutuksessa

Nykytilan haasteet

Lähiopetuksen lisäämisen hyödyt

Toimenpide-ehdotukset ja toteutus

- Lähiopetuksen määrä on nostettava 18 tuntiin osaamispistettä kohden. Tavoitteena on turvata opiskelijoille työelämään ja jatko-opintoihin tarvittava osaaminen. Lähiopetuksen lisääminen varmistaa opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja nostaa koulutuksen laatua koko maassa.
- Lähiopetuksen määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina; aiemmin yli 25 tuntia viikossa, nykyisin usein alle 20 tuntia. Nykyinen 12 tunnin vähimmäismäärä on muodostunut käytännön maksimiksi, mikä ei takaa riittävää osaamista.
- Tukee oppimista ja vähentää koulutuksen keskeyttämisiä. Parantaa valmistuneiden työllistymistä ja siirtymistä korkeakouluopintoihin. Luo turvallisen oppimisympäristön opettajan ohjauksessa, mikä on erityisen tärkeää perusasioiden oppimisessa.
- **Asetusmuutos:** Valtioneuvoston asetusta on korjattava niin, että opetusta on annettava vähintään 18 tuntia osaamispistettä kohti. **Resurssien kohdentaminen:** Muutos voidaan toteuttaa kustannusneutraalisti suuntaamalla resursseja lähiopetukseen. **Valvonta:** Opetushallituksen on seurattava ja valvottava lähiopetuksen sekä tuen toteutumista ja riittävyttä

Osaamisen ajantasaisuus ja jatkuva oppiminen

**Ammatillinen
osaaminen ja
kilpailukyky**

**Koulutusväylien
vahvistaminen**

**Joustavuus ja laadun
varmistaminen**

**Jatkuva oppiminen
investointina**

Osaamisen ajantasaisuus on edellytys pitkille työurille ja Suomen vahvalle kilpailukyvyille. Perustutkinto ei yksin riitä vastaamaan teknologiseen kehitykseen ja vihreään siirtymään; tarvitaan jatkuvaa osaamisen kehittämistä koko työuran ajan. Ammatillisen koulutuksen on tarjottava vahva perusosaaminen, joka mahdollistaa sekä työllistymisen että jatko-opinnot.

Väylät korkeakouluopintoihin: Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden pääsyä korkeakouluihin on helpotettava ja väyläopintoja kehitettävä.

Jatkotutkinnot: Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen asemaa on vahvistettava tunnustettuina väylinä osaamisen syventämiseen ja uralla etenemiseen.

Väylien on oltava aidosti saavutettavia myös työelämässä jo oleville.

Joustava tarjonta: Työelämässä oleville on tarjottava mahdollisuuksia opiskella työn ohessa, esimerkiksi tutkinnon osista koottuja osaamiskokonaisuuksia.

Koulutuksen laatu: Myös aikuisille suunnatussa koulutuksessa on turvattava riittävä lähiopetus ja tuki, jotta syntyy todellista osaamista.

Laadukas koulutus lisää motivaatiota päivittää osaamista myöhemmissäkin vaiheissa.

Osaamisen kehittäminen on investointi yksilöön ja yhteiskuntaan: se tukee työkykyä, jaksamista ja motivaatiota.

Jatkuva oppiminen vähentää työuran katkeamisen riskiä muuttuvissa vaatimuksissa.

Vahva inhimillinen pääoma tukee talouskasvua ja kokonaistuottavuutta pitkällä aikavälillä.

Laadukas ja yhdenvertainen koulutus

Valtakunnallinen laatutyöjärjestelmä

Varmistetaan **yhteistyö työelämän** kanssa ja riittävät **resurssit opetukseen**. **Arvioidaan osaamisen lisäksi myös oppimista**. Koulutuksen järjestäjien on **seurattava laatua avoimesti ja julkisesti** sekä järjestelmällisesti sisäisten ja ulkoisten auditointien avulla. Laatutyön tuottamaa tietoa tulee käyttää toiminnan ja koko ammatillisen **koulutuksen kehittämiseen**.

Keskeiset laatuksiteerit käytännössä

Opiskelijat saavat riittävästi opettajan antamaa lähiopetusta, tukea sekä opinto-ohjausta. **HOKS** kehitetään selkeäksi ohjauksen työkaluksi. **Opetusta antavat kelpoisuusvaatimukset täyttävät opettajat, joiden osaamista kehitetään systemaattisesti**. **Taataan turvalliset oppimisympäristöt ja laadukkaat työvälineet**.

Laadun vahvistamisen hyödyt

Opiskelijoille varmistuu yhdenvertainen oikeus laadukkaaseen koulutukseen. Ammatillisen koulutuksen tuloksellisuus ja vaikuttavuus kasvaa. **Valmistuneiden valmiudet siirtyä työelämään tai korkeakouluopintoihin vahvistuu**.

Ammatillisen koulutuksen saavutettavuus

Työvoiman saatavuus, kuntien elinvoima sekä nuorten mahdollisuudet jäädä omalle alueelleen opiskelemaan ja työllistymään

Ammatillisen koulutuksen **maantieteellinen saavutettavuus** tulee turvata koko Suomessa (huoltovarmuus, kuntien elinvoima).

Eri **koulutusalojen tarjonta** ei saa kaventua liikaa alueellisesti.

Rahoituksen ja ohjauksen täytyy tukea **yhdenvertaisia koulutusmahdollisuuksia**.

Oppimisen tuki ja erityinen tuki tulee olla saatavilla kaikilla aloilla

Saavutettavuus tulee nähdä osana **koulutuksen laatua**, ei irrallisena kustannuskysymyksenä

Tutkimuskoosteet

**On tarve tutkimusperustaiselle
näytölle koulutuksen merkityksestä**

Tutkimuskoostekokonaisuus Koulutuksen merkitys talouskasvulle

Webinaarit huhtikuun lopussa, kirjalliset julki 12.5.

- 13.4. klo 15.30: Matti Sarvimäki – makrotalouden näkökulma:
Koulutuspolitiikka on kasvupolitiikkaa. [Liity webinaariin](#)
- 21.4. klo 15, ETLAn vanhempi tutkija, KTT **Aino Kalmbach** esittelee koulutuksen vaikutuksia yksilölle:
Koulutuksen hyödyt ulottuvat laajalle
- 28.4. klo 15, ETLAn vanhempi tutkija, KTT **Aino Kalmbach** esittelee oppimisympäristöjen vaikutukset koulutukselle ja oppimiselle:
Koulujen opetusjärjestelyt vaikuttavat oppimiseen
- 5.5. klo 15, ETLAn tutkimuspäällikkö, KTT **Hanna Virtanen** esittelee kappaleen aikuiskoulutuksen merkityksestä ja järjestämisestä:
Milloin aikuiskoulutus kannattaa

Koulutus luo kasvua - tutkimuskoostekokonaisuus

- Aikuiskoulutus
- Tarkastelua laajennetaan syksyllä – Ammatillinen polku, **julkaisu 29.9.2026**
  - HAMK kirjoittajana, yhteistyötahoina AMKE, Arene ja OAJ:n VKY liittoja - AKOL?
  - Ammatillisen koulutuspolun merkitys yhteiskunnalle ja väylän merkitys alueelliselle kehitymiselle

Aikuisten osaamisen kehittämisen tarpeet

Opintoihin kiinnittyminen ja valmistuminen

Aikuisopiskelijoiden ohjaukselliset tarpeet

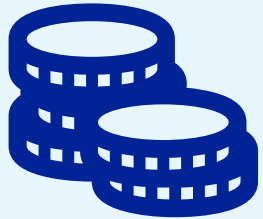
Hakeutumisvaiheen palvelut aikuisopiskelijoille

Siirtymistä ohjaavat tekijät ja volyymit
Päivä- ja monimuoto-opiskelun erot

Työelämästä tai ammatillisesta koulutuksesta
ammattikorkeakouluun

Tuki- ja ohjausrakenteet ammattikorkeakouluopinnoissa

On tarve tutkimusperustaiselle näytölle koulutuksen merkityksestä

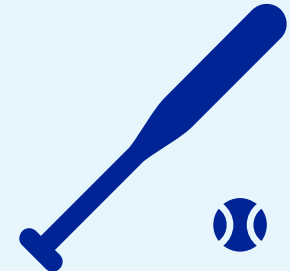
Seuraavalla hallituskaudella tullaan kyseenalaistamaan kaikki menot

Koulutuksen merkitys yhteiskunnalle ja tulevalle talouskasvulle on oleellinen

Säilyykö keskustelussa koulutuksen moniäänisyys?

Halu tuottaa kansantajuista, ajankohtaista materiaalia päätöksenteon tueksi.

An aerial, high-angle photograph of a dense urban skyline, likely New York City, showing numerous skyscrapers and buildings. The image is centered with a large, white, semi-transparent oval containing text. The text is in a bold, dark blue font. The background image is slightly hazy, suggesting a high-altitude perspective.

**Peter Hinssen
Nordic Business Forum
2025:
Maailma ei ole enää
“new normal”, vaan
olemme siirtyneet
aikakauteen, jonka
määritelmä on
“never normal”.**

Kiitos. Yhteistyöllä eteenpäin.

nina.lahtinen@oaj.fi

050 341 3964

